

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 234)

Ticari İşletme Rehni Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/639)

Not: Tasarı, Başkanlıkça Adalet ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

2.7.2003

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-614/3036

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 23.6.2003 tarihinde kararlaştırılan "Ticari İşletme Rehni Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Türkiye'nin Gümrük Birliğine girdiği ve Avrupa Birliğine geçiş sürecinde bulunduğu bu dönemde ekonomik krizin yarattığı olumsuz etkilerden kaynaklanan zorluklar, ülkemiz ekonomisini çeşitli açılardan etkilerken, küçük ve orta ölçekli işletmeleri de zor durumda bırakmıştır.

Bu işletmelerin içinde buldukları olumsuzluklardan kurtarılabilmesi için, korunmaları, teşvik edilmeleri, çeşitli ayrıcalıklar ve muafiyetlerle desteklenmeleri gerekli görülmektedir.

Bugün, bu kesimin önemli sorunlarından birisi de bankalardan alacakları krediler için teminat oluşturmada karşılaştıkları zorluklardır. Ülkemizdeki toplam işletmelerin % 99'unu teşkil eden bu işletmeler, sürekli olarak düşük özkaynaklarla çalıştıklarından, işletmeleri dışındaki menkul ve gayrimenkul mallara kaynak ayıramamaktadır.

Bu nedenle; küçük ve orta ölçekli sanayi işletmelerini kısa, orta ve uzun vadeli yatırım ve işletme kredileriyle destekleyen Türkiye Halk Bankası ile diğer bankalardan bu kesimin alacağı teşvikli ve teşviksiz kredilere teminat teşkil etmek üzere, işletmelerinde mevcut varlıkları veya alacakları çeşitli makine ve ekipmanlar üzerine, krediye yetecek miktara kadar rehin tesisine imkân verecek yeni bir düzenlemeye gidilmesi zorunluluk arz etmektedir.

Öte yandan, sanayi işletmelerinde rehin tesis etmek isteyenlerin, rehlin tesisi sırasında, menkul işletme tesisatından bir bölümünü rehne konu edebilme imkânı getirilerek hareket serbestisi verilmektedir.

Yapılacak değişlikle rehinli mallar, alacaklının belirleyeceği muhtemel rizikolara karşı, alacaklı lehine sigorta da ettirileceğinden krediyi kullandıran bankanın üstleneceği risk minimum düzeyde kalacaktır.

Bu suretle, kolaylaşacak olan teminat oluşturma imkânı ile küçük ve orta ölçekli işletmelerin üretim kalite ve standartlarını artırmaları, Avrupa Birlięi içinde rekabet edebilir bir duruma gelmeleri ve ihracata katılmak suretiyle ülke ekonomisine faydalı olmaları sağlanacaktır.

Diğer taraftan, işletmenin bir kısım menkul tesisatı üzerinde rehin tesisi yapma imkânı getirilmiş olması, ülkemiz üretim ve istihdamının artırılmasını teşvik edecektir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Madde ile; 1447 sayılı Kanunda yer alan para cezasının günün şartlarına uygun hale getirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 2. - Madde ile; sanayi işletmelerinde menkul işletme tesisatına dahil olan makine, araç, alet ve motorlu nakil vasıtalarının tümünün rehin sözleşmesinde gösterilmesi zorunluluğu kaldırılmakta ve tesisatın her bir parçasının rehne konu edilebilmesi imkânı getirilmektedir. Bu sayede işletmenin, mevcut mal varlığını rehin göstermeksizin kredi almasına imkân sağlanmaktadır. Diğer yandan ticarî işletme rehnine konu kredilerle satın alınan makine, ekipman, araç, alet ve cihazların da rehnedilebilmesi imkânı tanınmaktadır. Rehlinli malların muhtemel rizikolara karşı alacaklı lehine sigorta ettirilmesi de öngörülmektedir.

Ayrıca, sanayi işletmelerinde rehne konu olan varlıkların bir listesinin işletmenin yasal defterlerine eklenmesi ve rehinli malların üzerine rehinli olduğunu belirten madenî bir rehin plakasının asılması suretiyle ilgili mal üzerindeki rehne aleniyet kazandırılması öngörülmektedir.

Madde 3. - Yürürlük maddesidir.

Madde 4. - Yürütme maddesidir.

**Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve
Teknoloji Komisyonu Raporu**

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,

16.7.2003

Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

Esas No. : 1/639

Karar No. : 26

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Ticari İşletme Rehni Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” Adalet Bakanlığı ve Sanayi Ticaret Bakanlığı temsilcilerinin katıldığı komisyonumuzun 16.7.2003 tarihinde yaptığı toplantıda görüşülmüştür.

Kanun Tasarısının geneli üzerinde yapılan görüşmelerde;

Ülkemizde yaşanan son ekonomik krizlerin en çok etkilediği kesimin küçük ve orta ölçekli işletmeler olduğu,

Avrupa Birliğine üyelik sürecini yaşadığımız bu dönemde, kobilerin kriz nedeniyle yaşadıkları olumsuzlukları gidermek ve rekabet güçlerini yükseltmek için bir takım tedbirlerin alınması ve bu kuruluşların teşvik edilmesi ve desteklenmesinin gerektiği,

Mevcut ticari işletme rehni kanununa göre sanayicilerimizin ellerindeki sabit tesisler ile diğer mallarının tamamını rehin ederek kredi alabildikleri,

Firmalarımızın kredi ihtiyaçlarının giderilmesinde bir makine alımı için yapılan borcun boyutuna bakılmaksızın sanayicinin bütün mal varlığına rehin ve ipotek konulduğu,

Bu durumun firmalara harçlar başta olmak üzere ek malî yükümlülükleri getirdiği ve firmalarımızın işletme yapısını olumsuz yönde etkilediği belirtilmiştir.

Kanun Tasarısı ile;

1447 Sayılı Kanunda yer alan para cezası günün şartlarına uygun hale getirilmiş,

Sanayi işletmelerinde rehin tesis etmek isteyenlere rehnin tesisi sırasında menkul işletme tesisatından bir bölümünü rehne konu edebilme imkânı getirilerek hareket serbestisi verilmiş,

Rehlinli mallar alacaklının belirleyeceği muhtemel rizikolara karşı, alacaklı lehine sigorta da ettirileceğinden krediyi kullandıran bankanın üstleneceği riskin minimum düzeyde kalması sağlanmış,

Sanayicinin sadece almış olduğu makine veya ekipman, alet veya cihazlar üzerine rehin konmak suretiyle, kredi alma imkânı getirilmiş,

Ticari işletme rehni işlemlerinde, firmaların uğradığı emek, zaman ve maddî kayıpları asgariye indirilmiş,

Ayrıca işletmelerini modern ve teknolojik imkânlar dahilinde büyütme isteyen sanayicilerimizin yeni yatırımlara yönelmesi teşvik edilmiştir.

Kanun Tasarısı bu nedenlerle olumlu mütalaa edilerek maddelerine geçilmesi oybirliği ile kabul edilmiştir.

Kanun Tasarısının 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kanun Tasarısının 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının işletmecileri zor durumda bırakacağı, işletmelere verilen siparişlerde caydırıcı bir etken olacağı ve işletmelerde çalışan işçileri de olumsuz etkileyeceği düşüncesiyle madde metninden çıkarılması kabul edilmiştir.

Kanun Tasarısının 3 ve 4 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

İşbu raporumuz Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
<i>Soner Aksoy</i>	<i>Hasan Ali Çelik</i>	<i>Fatma Şahin</i>
Kütahya	Sakarya	Gaziantep
Üye	Üye	Üye
<i>Tacidar Seyhan</i>	<i>Mustafa Sayar</i>	<i>Ahmet Rıza Acar</i>
Adana	Amasya	Aydın
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Edip Uğur</i>	<i>Şemsettin Murat</i>	<i>Talip Kaban</i>
Balıkesir	Elazığ	Erzincan
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Ali Arıkan</i>	<i>Vezir Akdemir</i>	<i>İsmail Katmerci</i>
Eskişehir	İzmir	İzmir
Üye	Üye	Üye
<i>Sedat Ününbay</i>	<i>Mustafa Elitaş</i>	<i>Hasan Anđı</i>
İzmir	Kayseri	Konya
Üye	Üye	Üye
<i>Nuri Çilingir</i>	<i>Vahit Çekmez</i>	<i>İbrahim Çakmak</i>
Manisa	Mersin	Tokat
Üye		Üye
<i>Yekta Haydarođlu</i>		<i>Fazlı Erdoğan</i>
Van		Zonguldak

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**TİCARÎ İŞLETME REHNİ KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TASARISI**

MADDE 1. - 21.7.1971 tarihli ve 1447 sayılı Ticarî İşletme Rehni Kanununun 12 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ikiyüz elli” ibaresi “iki milyar” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2. - 1447 sayılı Kanunun numarasız olan ek maddesi “Ek Madde 1” olarak numaralandırılmış ve aynı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2. - Sanayî işletmelerinde 3 üncü maddenin (b) ve (c) bentlerinde yer alan unsurlardan bir veya daha fazlası rehniin konusu yapılabilir, ticarî işletme rehniine konu kredilerle satın alınan makine, ekipman, araç, alet ve cihazlar rehnedilebilir. Rehinli mallar alacaklının belirleyeceği muhtemel rizikolara karşı sigorta ettirilir. Sigorta masraflarının hangi tarafa ait olacağı rehni sözleşmesinde belirtilir.

Sanayî işletmelerinde rehne konu olan varlıkların bir listesi işletmenin yasal defterlerinden işletme veya yevmiye defterinin son sayfasına noter tarafından onaylanarak eklenir. Bu listelerde, rehinli malların özellikleri açıkça belirtilir. Bu işlem rehniin devamı süresince her yıl yenilenir.

Rehinli makinelerin üzerine, üçüncü kişiler tarafından kolayca görülebilecek şekilde, rehinli olduğunu belirten ve rehniin devamı süresince sökülüp çıkarılmayacak madenî bir rehni plakası asılır.

Ticarî işletme rehniine ilişkin hükümler bu maddeye göre sanayî işletmelerinde yapılan rehniilerde de uygulanır.”

**SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ
KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ
KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
TİCARÎ İŞLETME REHNİ KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TASARISI**

MADDE 1. - Kanun Tasarısının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. - 1447 sayılı Kanunun numarasız olan ek maddesi “Ek Madde 1” olarak numaralandırılmış ve aynı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2. - Sanayî işletmelerinde 3 üncü maddenin (b) ve (c) bentlerinde yer alan unsurlardan bir veya daha fazlası rehniin konusu yapılabilir, ticarî işletme rehniine konu kredilerle satın alınan makine, ekipman, araç, alet ve cihazlar rehnedilebilir. Rehinli mallar alacaklının belirleyeceği muhtemel rizikolara karşı sigorta ettirilir. Sigorta masraflarının hangi tarafa ait olacağı rehni sözleşmesinde belirtilir.

Sanayî işletmelerinde rehne konu olan varlıkların bir listesi işletmenin yasal defterlerinden işletme veya yevmiye defterinin son sayfasına noter tarafından onaylanarak eklenir. Bu listelerde, rehinli malların özellikleri açıkça belirtilir. Bu işlem rehniin devamı süresince her yıl yenilenir.

Ticarî işletme rehniine ilişkin hükümler bu maddeye göre sanayî işletmelerinde yapılan rehniilerde de uygulanır.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 3. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 3. - Kanun Tasarısının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. - Kanun Tasarısının 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Başbakan		
<i>Recep Tayyip Erdoğan</i>		
Dışişleri Bak. Başb. Yrd.	Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	Devlet Bak. ve Başb. Yrd.
<i>A. Gül</i>	<i>A. Şener</i>	<i>M. A. Şahin</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı V.	Devlet Bakanı
<i>B. Atalay</i>	<i>B. Atalay</i>	<i>M. Aydın</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>G. Akşit</i>	<i>K. Tüzmen</i>	<i>C. Çiçek</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı	Maliye Bakanı V.
<i>M. V. Gönül</i>	<i>A. Aksu</i>	<i>A. Şener</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık ve İskân Bakanı	Sağlık Bakanı V.
<i>H. Çelik</i>	<i>Z. Ergezen</i>	<i>H. Çelik</i>
Ulaştırma Bakanı	Tarım ve Köyşleri Bakanı V.	Çalışma ve Sos. G. v. Bakanı
<i>B. Yıldırım</i>	<i>B. Yıldırım</i>	<i>M. Başesgioğlu</i>
Sanayi ve Ticaret Bakanı	En. ve Tab. Kay. Bakanı	Kültür ve Turizm Bakanı
<i>A. Coşkun</i>	<i>M. H. Güler</i>	<i>E. Mumcu</i>
	Çevre ve Orman Bakanı	
	<i>O. Pepe</i>	

